

Kotoutumislain kokonaisuudistus työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttaneiden näkökulmasta

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Uudistukset työllisyyspalveluissa ja kotoutumisessa 2025

Työllisyyspalvelu-uudistus

- TE-palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025.
- Lokakuun loppuun 2023 mennessä yhteistoiminta-alueet (työllisyysalueet) tai päätös siitä, että kunta järjestää palvelut yksin
- Valtiolta kuntiin siirtyy n. 4200 henkilötyövuotta.
- Rahoitusmalli uudistetaan
  - työvoima- ja yrityspalveluiden (ml. työnhakijoina olevien maahanmuuttajien palveluiden) rahoitus kunnille
  - kunnan vastuu työttömyysturvamenojen rahoittamisesta kasvaa

Uudistukset työllisyyspalveluissa ja kotoutumisessa 2025

Kotoutumislain kokonaisuudistus

- Kotoutumislaki vahvistettu ja tulee voimaan 1.1.2025.
- Lain tavoitteena vahvistaa maahanmuuttajien työllisyyttä, työllistymisvalmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskunnassa, tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.
- Laki vahvistaa monialaista yhteistyötä **ja työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumista**.
- Kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä on kunnilla.
- Tavoitteena on vahvistaa **työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien** kotoutumista. Erityisesti **maahanmuuttajanaisten** kiinnittyminen yhteiskuntaan tukisi lasten ja koko perheen hyvinvointia ja kotoutumista.

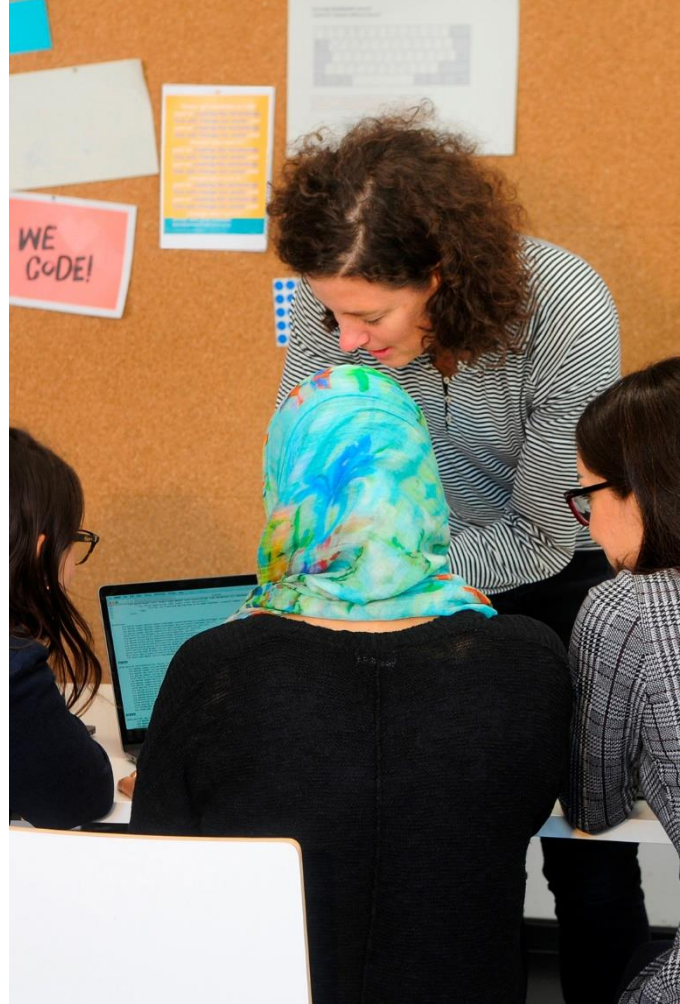
Uusia elementtejä ja painotuksia: ohjaus ja neuvonta

- Matalan kynnyksen ohjauksen ja neuvonnan saatavuuden vahvistaminen kaikille Suomeen muuttaneille maahanmuuton perusteesta, **elämäntilanteesta** tai maassa asutusta ajasta **riippumatta**.
- Vahvistetaan tiedon lisääntymistä suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja **kaikkien kohderyhmien tavoittamista** kotoutumista edistävään toimintaan ja tarkoituksenmukaisiin palveluihin.

Naisten kotoutumiseen kiinnitetään erityishuomiota

- Kotona lapsia hoitavien vanhempien ja muiden työelämän ulkopuolella olevien **tavoittaminen** on tärkeää, jotta heille voidaan tarjota palveluita kielitaidon ja muun osaamisen vahvistamiseen ja edistää suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta.
- Lasten kotihoidon tuella mahdollista osallistua kotoutumissuunnitelman mukaisiin palveluihin osaaikaisesti. Kotoutumissuunnitelman enimmäiskesto voidaan pidentää sen johdosta.
- Säädetään **tiedonsaantioikeuksista**, jotta rekisteritietoja hyödyntäen voidaan tavoittaa ja ohjata henkilö kotoutumislain mukaisiin palveluihin.

Kunnan kotoutumisohjelma

- Kunnan kotoutumisohjelma on kunnan järjestämä maahanmuuttajan maahanmuuton alkuvaiheen palvelukokonaisuus, jonka tulee sisältää vähintään
  - osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi
  - kotoutumissuunnitelma
  - **monikielinen yhteiskuntaorientaatio**
  - kotoutumiskoulutus ja kielitaidon päättöttestaus
  - muuta koulutusta ja palveluita (mm. luku- ja kirjoitustaitoa edistävät koulutukset)
  - ohjausta ja neuvontaa

Mikä muuttuu työvoiman ulkopuolella olevien osalta?

Nykyisessä kotoutumislaiissa

Kunta tekee alkukartoituksen

- muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalle
- muulle kartoitusta pyytäneelle maahanmuuttajalle

Alkukartoituksen perustella kunta laatii kotoutumissuunnitelman asiakkaalle.

Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma voidaan laatia yhdessä hyvinvointialueen kanssa, jos tarvetta palvelujen yhteensovittamiselle.

Uudessa kotoutumislaiissa

Kunta tekee osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin

- muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalle
- **kv-suojelua saavalle**
- **lasten kotihoidon tukea saavalle**
- **ihmiskaupan uhrille**
- muulle kartoitusta pyytäneelle maahanmuuttajalle

Palvelutarpeen arvioinnin perusteella kunta laatii kotoutumissuunnitelman asiakkaalle.

Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja monialainen kotoutumissuunnitelma yhdessä hyvinvointialueen kanssa, jos tarvetta palvelujen yhteensovittamiselle.

Mikä muuttuu työvoiman ulkopuolella olevien osalta?

Nykyisessä kotoutumislaisissa

Ensimmäisen kotoutumissuunnitelman kesto max 1 vuosi.

Kotoutumissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on 3 vuotta. Aikaa voidaan pidentää enintään kahdella vuodella, jos

- henkilö tarvitsee kotoutuakseen erityisiä toimenpiteitä
- henkilö ei ole voinut toteuttaa suunnitelmaa vamman, sairauden tai raskaus- ja vanhempainpäivärahan käyttämisen vuoksi.

Uudessa kotoutumislaisissa

Ensimmäisen kotoutumissuunnitelman kesto max 1 vuosi.

Kotoutumissuunnitelmaan oikeuttava **enimmäisaika on 2 vuotta**. Aikaa voidaan pidentää enintään kahdella vuodella, jos

- se on perusteltua kotoutuja-asiakkaan vähäisen koulutustaustan tai monialaisten palveluiden tarpeen vuoksi ja jos tarvitaan erityisiä toimenpiteitä, joilla tuetaan kotoutuja-asiakkaan kotoutumista ja työllistymistä
- henkilö ei ole voinut toteuttaa suunnitelmaa vamman, sairauden tai raskaus- ja vanhempainpäivärahan käyttämisen vuoksi.
- **henkilö on ollut hoitovapaalla ja osallistunut osa-aikaisesti kotoutumistoimenpiteisiin**

Mikä muuttuu työvoiman ulkopuolella olevien osalta?

Nykyisessä kotoutumislaisissa

Osa työvoiman ulkopuolella olevista maahanmuuttajista tavoitetaan, jos he saavat toimeentulotukea yli 2 kk (tieto Kelasta kunnalle).

Uudessa kotoutumislaisissa

Kunnalla on oikeus saada Kelalta, Maahanmuuttovirastolta ja DVV:ltä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman toteuttamiseksi välttämättömät tiedot **kv-suojelua saavista** sekä toimeentulotukea ja **kotihoidon tukea** saavista maahanmuuttajista

TEM:n erityisavustus kotoutumisen johdantojakson pilotointiin

- TEM on myöntänyt pääkaupunkiseudun kunnille erityisavustusta, jolla kunnat voivat valmistautua kotoutumislain kokonaisuudistuksessa säädettävän kunnan kotoutumisohjelman järjestämiseen (mm. osaamisen ja palvelutarpeen arviointi, kotoutumissuunnitelma, monikielinen yhteiskuntaorientaatio)
  - Tavoitteena pilotoida erityisesti **työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien** tavoittamista, asiakasohjausta ja palveluiden järjestämistä heille
- Pilotit käynnistyneet syksyllä 2022
- Kunnat voivat hakea jatkorahoitusta, jolla toimintaa voisi jatkaa syksyyn 2024 asti

Miksi Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -malli on niin onnistunut ja saatu juurtumaan

- Malli, jossa yhdistyvät monet kotoutumisen tavoitteet niin yksilön kuin yhteiskunnankin näkökulmasta: kielen oppiminen, opintoihin tai työhön pääseminen, verkostojen ja ystävien saaminen, omaan asuinalueeseen tutustuminen, lasten koulunkäynnin tukeminen, ymmärrys suomalaisesta yhteiskunnasta ja omista oikeuksista, velvollisuuksista sekä mahdollisuuksista
- Toiminta nivoutuu pysyviin rakenteisiin ja osallistujien arjen kannalta luontevaan tahtiin: peruskouluun, lähikouluun
- Tiedottamista ja viestintää tästä mallista on tehty runsaasti ja pitkäjänteisesti
  - Päättäjät ml. valtakunnan poliitikot ovat puhuneet mallin puolesta
  - Malli on voittanut kunniamainintoja

Suuret onnittelut mukana olleille vanhemmille, työntekijöille sekä Vantaan kaupungille!

Kiitos!

laura.ruuskanen@gov.fi